

REDACTIONEEL

Migratie en cinema

Het migratiethema valt de laatste tijd niet uit de actualiteit weg te denken. Ook in de bioscopen wordt geregeld gereflecteerd over migratie, denk maar aan de laatste Gouden Palm winnaar *Dheepan* (2015) of een Hollywoodproductie als *The Immigrant* (2013). Wanneer we in de tijd teruggaan, merken we dat het migratiegegeven altijd al sterk verweven is met de filmgeschiedenis. Het *Centre for Cinema and Media Studies* (CIMS) koos zes films uit die in de eerste plaats de diversiteit van de relatie tussen migratie en cinema duidelijk maken.

Eenzijds zijn er de klassieke films die vanuit een sociaal en humanistisch engagement het migratiethema belichten. Zo ontpopt de ontmoeting tussen een Griekse dichter en een Albanees jongetje zich in *Eternity and a day* (1968, Theo Angelopoulos) als een pleidooi voor humanisme en tolerantie

View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk

brought to you by CORE

(2000) is dit tegen het harde kapitalistische systeem van de Verenigde Staten, waarbij van de goedgelovigheid van een Tsjecho-Slowaakse moeder geprofiteerd wordt. Dat dit gebeurt binnen het format van de musical, maakt de film des te wrang. Fassbinders *Angst essen Seele auf* (1973) bekritiseert dan weer de hypocriete reacties op de relatie tussen een oudere Duitse vrouw en een jongere Marokkaanse gastarbeider. Daarnaast programmeren we ook drie films die het migratiegegeven op een andere manier incorporeren. Zo is een kernelement uit Luchino Visconti's *Death in Venice* (1971) toerisme, een vorm van 'tijdelijke luxemigratie'. Mensen kunnen tevens om professionele redenen migreren, zoals de Zweedse actrice Greta Garbo en de Duitse émigré-regisseur Ernst Lubitsch, die beide een succesvolle Hollywoodcarrière uitbouwden. In 1939 realiseerden ze samen *Ninotchka*, over een Russische agente in Parijs. Ook nemen we een klassieke western op in de programmering; de frontier van het Wilde Westen werd immers grotendeels bevolkt door migranten van over de hele wereld. Sam Peckinpah's weerbarstige *The Wild Bunch* (1969) volgt een bende

gewetenloze outlaws wanneer deze de oversteek van Texas naar Mexico maken en zo in het heetst van de Mexicaanse revolutie terechtkomen. Hopelijk migreren jullie massaal naar de bioscoop de komende maanden...

GERTJAN WILLEMS & LENNART SOBERON

Cinema Zoölogie

Van 1915 tot 1936 richtte de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde een stadsbioscoop in naast de zoo van Antwerpen, onder de naam Cinema Zoölogie, een feit dat tot de verbeelding spreekt. Deze letterlijke grens tussen het dierlijke en het geciviliseerde inspireert de onderzoeksgroep Studies in Performing Arts and Media (S:PAM) tot een voorjaarsprogramma met een veelzijdige insteek. We kijken naar beroemde zoömorphe personages, dieren als symbool, *shape-shifters*, biologische raadsels en andere beestachtigheden. In *Night of the Iguana* (1964) van John Huston tracht een verloren gelopen priester zich te bevrijden van zijn mentale ketenen temidden van de fauna en flora van Mexico. Het dier heeft zich in films vaak gepresenteerd als een voorbode van dreiging, of een representatie van het abjecte, bijvoorbeeld in subgenres als de rampenfilm of *body horror*. *Outbreak* (1995) van Wolfgang Petersen gaat in op onze atavistische angsten rond besmetting en primaire lichamelijkeheid, volgens de gekende codes van rampenfilms waar virologen aan te pas komen. Roman Polanski speelt ook met het gegeven van transformatie in *The Fearless Vampire Killers* (1967): de bijtgrage vampier is uiteraard één van de gekendste kruisbestuivingen tussen mens en dier uit de filmgeschiedenis. Zijn voorliefde voor het occulte deelt Polanski met Ken Russell, de Britse regisseur van een uiteenlopende, barokke filmografie vol beestachtigheden. In de cultfilm *Altered States* (1980) neemt een wetenschappelijk experiment rond bewustzijnsverruiming een onverwachte wending. In zijn benevelde staat regresseert een psycholoog tot een oeroud en bizar organisme. Natuurlijk lopen er ook onvergetelijke beestjes in beeld die hun antropomorfe kant laten zien, zoals Toto en de bange leeuw uit de musical *The Wizard of Oz* (1939) van Victor Fleming. Het casten van echte dieren is één van de grote uitdagingen bij een filmproductie. Michael